DOŽIVETJA KULTURE

SLOVENIJA

www.slovenia.info
#ifeelsLOVEnia

TOP KULTURNE ZNAMENITOSTI

LJUBLJANA – staro jedro in grad, Plečnikova Ljubljana
BLED – otok in grad
PIRAN – staro mestno jedro
LIPICA – lipicanci in kraška krajina
POSTOJNA – Predjamski grad s Postojnsko jamo
PTUJ – staro mestno jedro
CELJE – Stari grad in mestno jedro
MARIBOR – najstarejša trta na svetu

SVETOVNA DEDIŠČINA UNESCO

Idrija
Ljubljansko barje
Škocjanske jame
Pragozd Krokar in Snežnik-Ždrocle
Škofjeloški pasijon

ZGODOVINSKA MESTA

Idrija
Piran
Koper
Ptuj
Metlika
Slovenske Konjice
Novo mesto
Kostanjevica na Krki
Žužemberk
Škofja Loka
Kranj
Radovljica
Tržič
Jesenice
Kamnik

VSEBINA

SLOVENSKE STVARITVE 6

KULTURNE IKONE SLOVENIJE 8

DEDIŠČINA ČLOVEŠTVA UNESCO 14

PLEČNIKOVA LJUBLJANA IN SLOVENIJA 18

MED URBANIM IN PODEŽELSKIM 20

DEDIŠČINA V MUZEJIH SLOVENIJE 22

NAVDIH VRHUNSKE UMETNOSTI 24

NAJLEPŠE ZGODBE PODEŽELJA 26

DOGODKI SLOVENIJE 28

5 IDEJ ZA KULTURNA POTEPANJA 38

IT'S SLOVENIA CULTURE TIME

Slovenija je uradno ena najbolj zelenih dežel na svetu. Je ponosna dobitnica nagrade ***World Legacy Award,*** *ki jo ugledni* ***National Geographic*** *podeljuje najbolj trajnostnim destinacijam planeta. Odkrijte slovenske presežke na Unescovem seznamu svetovne dediščine človeštva. Ohranjeni zakladi narave in kulture so ponos lokalnih skupnosti, pa naj bodo zgodovinska mesta ali skrivnosti gozda in kraškega podzemlja. Podeželje je v Sloveniji vedno le korak iz mesta, zato je kulturna podoba med Alpami, Jadranskim morjem in panonskimi ravnicami tako privlačna. Vabimo vas, da odkrijete skrivnosten preplet kulturnih zanimivosti in naravnih vzorcev, ki se tu, na križišču narodov in prostorov, od nekdaj prepletajo. Kultura popotnikom odpira vrata v svet umetniške ustvarjalnosti in arhitekture, v kulturno zgodovino in sodoben način življenja. Vstopite,* ***It´s Slovenia Culture Time!***

SKOZI PROSTOR IN ČAS NAS VODI ŠTEVILO 5

Zgodovina Slovenije ima rada število 5, zato je veliko obletnic in dosežkov povezanih prav z njim. Katalog kulturnih doživetij je vaš sopotnik skozi čas in prostor, med zgodbami in ljudmi. V vsakem poglavju naniza 5 dobrih idej za vaš potovalni načrt. Popeljal vas bo na potepanje od Ljubljane, glavnega mesta in kulturne prestolnice, po vsej državi. Pomlad, poletje, jesen in zimo v Sloveniji dopolnjuje 5. celoletni čas kulturnih doživetij in dogodkov. Dobrodošli na kulturnih počitnicah v Sloveniji!

POSEBNOSTI KULTURE SLOVENIJE

50.000 let in več stara piščal neandertalca iz jame Divje Babe

5.000 let in več staro leseno kolo voza z osjo z Ljubljanskega barja

5 stoletij najstarejše vinske trte na svetu iz Maribora

5 UNESCO znamenitosti naravne, kulturne in nesnovne dediščine

150 in več gradov

500 let od prvih slovenskih tiskanih knjig

500 let delovanja najstarejšega slovenskega rudnika v Idriji

50. leta v Ljubljani z rojstvom ikon grafične umetnosti in festivalske tradicije

50 let neprekinjenega ustvarjanja velikana arhitekture Jožeta Plečnika

5. celoletni čas kulturnih dogodkov, prepleten med 4 letne čase

Najstarejše glasbilo na svetu

Prvo glasbilo na svetu

Prvo znano glasbilo na svetu je pomemben slovenski prispevek k zgodovini glasbe. Piščal iz kosti jamskega medveda, ki so jo odkrili v jami Divje Babe, je edina na svetu, ki jo je oblikoval in uporabljal neandertalec. Arheologi verjamejo, da je instrument star blizu 60.000 let. To dragocenost svetovnega pomena si lahko ogledate v Narodnem muzeju Slovenije.

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE, *www.nms.si*
ARHEOLOŠKI PARK DIVJE BABE, *www.divje-babe.si*

Prepoznavni zvoki Slovenije

Slovenija je križišče kulturne ustvarjalnosti Evrope z eno najstarejših profesionalnih glasbenih ustanov v Evropi. V Academii Philharmonicorum (Slovenska filharmonija) je med drugimi dirigiral in skladal sloviti Gustav Mahler. Izjemnost slovenskega muzikalnega gena se kaže v najrazličnejših glasbenih zvrsteh in ustvarjalcih – od kultne avantgardne skupine Laibach do Ansambla bratov Avsenik, ki so bili utemeljitelji novega glasbenega žanra – narodno zabavne glasbe. Brez Avsenikovih zvokov in priljubljene polke Na Golici ni pravega alpskega vzdušja.

AVSENIKOVA DOMAČIJA, *www.avsenik.com/muzej*
SLOVENSKA FILHARMONIJA, *www.filharmonija.si*

SLOVENSKE STVARITVE za ves svet

Prvo leseno kolo na svetu

Raziskovanje prazgodovinske kulture koliščarjev na Ljubljanskem barju je arheologe pripeljalo do odkritja najstarejšega lesenega kolesa voza z osjo na svetu. Staro je več kot 5.000 let. Večtisočletna kultura življenja na koliščih v alpskem prostoru je vpisana na seznam svetovne dediščine Unesca. Kolo, ki presenča z domišljeno izdelavo, si boste lahko od leta 2018 ogledali na novi stalni razstavi v Mestnem muzeju Ljubljana.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA, *www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana*
LJUBLJANSKO BARJE, *www.ljubljanskobarje.si*

Odmevna bienala

Ljubljana je bila že v 50. in 60. letih 20. stoletja evropsko središče umetnosti in dizajna. Ljubljanski grafični bienale z razstavami svetovno znanih grafik je eden najstarejših na svetu. Bienale industrijskega oblikovanja so zaznamovale slovenske uspešnice oblikovanja: telefon Iskra ETA 80 Davorina Savnika, največkrat kopiran in izdelan telefon na svetu; večen leseni stol Rex Nika Kralja; kiosk K67 Saše Mächtiga; mikrofon Marka Turka. Nove generacije po svetu prepoznavajo izdelke slovenskih zvezd sodobnega oblikovanja: Lare Bohinc, Jureta Miklavca in Nike Zupanc.

MUZEJ ZA ARHITEKTURO IN OBLIKOVANJE SLOVENIJE, *www.mao.si*
MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER, *www.mglc-lj.si*

KULTURNE IKONE SLOVENIJE

Dobrodošli v deželi slikovitih gradov in mestnih jeder, ki so le korak od osupljivih naravnih lepot.

Ljubljana in Ljubljanski grad

Ljubljana je Zelena prestolnica Evrope 2016 in kulturna prestolnica Slovenije. Mestno središče, povsem prilagojeno pešcem in kolesarjem, je kot arhitekturna slikanica Evrope na prostem. Na znamenitem Tromostovju je padlo že nešteto poljubov ob srečanjih v srcu mesta. Od tu je mogoče videti srednjeveški Ljubljanski grad, ki se dviguje nad mestom, baročno in secesijsko arhitekturo ali z antičnimi ideali navdahnjene mostove, nabrežja in arkade Jožeta Plečnika.

TURIZEM LJUBLJANA, *www.visitljubljana.com*
LJUBLJANSKI GRAD, *www.ljubljanskigrad.si*

Bled z otokom in Blejskim gradom

Sredi ledeniškega jezera, pod vrhovi Alp, pritegne pogled otok z gotsko in baročno cerkvijo. Nad vodo se dviguje pečina s srednjeveškim Blejskim gradom, ki ponuja razglede na gore in gozdove. To je znamenita podoba Slovenije, ki je največkrat obkrožila svet. Pridite pripravljeni na sladkosti. Na Bledu si privoščite kosilo z znamenito kremno rezino in nato s tradicionalnim čolnom pletno odplujte do otoka, ki poleg zvona želja in zlatih oltarjev skriva še zakladnico potic, znamenitih slovenskih sladic.

TURIZEM BLED, *www.bled.si*
BLEJSKI GRAD, *www.blejski-grad.si*

Ptuj s Ptujskim gradom in kurenti

Stara rimska cesta je že pred davnimi časi povezala zahod in vzhod Slovenije. Na Ptuju, najstarejšem slovenskem mestu, so se srednjeveške ulice širile nad obokanim podzemljem, kjer se skriva vinska klet z najdaljšo zgodovino v Sloveniji. Ptuj je veselo mesto, ki vsako leto poskrbi za privabljanje pomladi s pomočjo kurentov. Najslavnejši slovenski pustni lik je že na poskusnem seznamu (Tentative list) za vpis na Unescovo listo. Razstavo o kurentovanjih si lahko ogledate na Ptujskem gradu.

TIC PTUJ, *www.ptuj.info*
PTUJSKI GRAD, *www.pmpo.si*

Piran s srednjeveškim obzidjem

Piran je zvok morja in odmev ozkih srednjeveških ulic. Za obzidjem, ki se je širilo do 16. st. in objelo celo mesto, rastejo oljke, trte in sadovnjaki. Beneški slikarji in stavbeniki ter Tartinijeva violina so sloves mesta, ki je rastlo s solinarsko tradicijo in trgovino, ponesli v svet. Na fasadi Benečanke, najznamenitejše stavbe na Tartinijevem trgu, je zgovoren napis Lassa pur dir – Naj govorijo. Avtentična promenada, mimo čolnov lokalnih ribičev, vodi do Portoroža, letovišča z zdraviliško tradicijo in solnimi terapijami, ki se ga še vedno držita eleganca in glamur iz časa Avstro-Ogrske.

TIC PIRAN, *www.portoroz.si*

Predjamski grad in Postojnska jama

Predjamski grad slovi kot največji jamski grad na svetu. Previsna skala in kraška jama so v 16. st. dajali zavetje slavnemu vitezu Erazmu Predjamskemu, ki se je oskrboval po skrivnem rovu in zajemal svežo vodo iz podzemlja. Samo nekaj kilometrov stran lahko v Postojnski jami odkrijete kraljestvo kapnikov in zmajeve mladičke, kot pravijo ljubkovalno endemičnim človeškim ribicam (Proteus). Skozi 200 let organiziranega turizma jame se lahko sprehodite na razstavi Expo Postojnska jama Kras.

POSTOJNSKA JAMA, *www.postojnska-jama.eu*
TIC POSTOJNA, www.*visitpostojna.com*

Celje in Celjski grad

V mestu z antičnim nadihom ob Savinji je še vedno čutiti duh Celjskih grofov, najmogočnejše slovenske rodbine vseh časov. V srednjem veku so bili Celjski državni knezi Svetega rimskega cesarstva, Barbara Celjska pa je bila ogrska, nemška ter češka kraljica in s tem najvišje okronana glava v slovenski zgodovini. Njen brat Friderik je pozabil na družinske politične zaobljube, ko je srečal Veroniko, žensko svojih sanj. Rodila se je najslavnejša slovenska ljubezenska tragedija. Za Celjskimi so za vedno ostali največji slovenski srednjeveški grad in tri zvezde v slovenskem grbu.

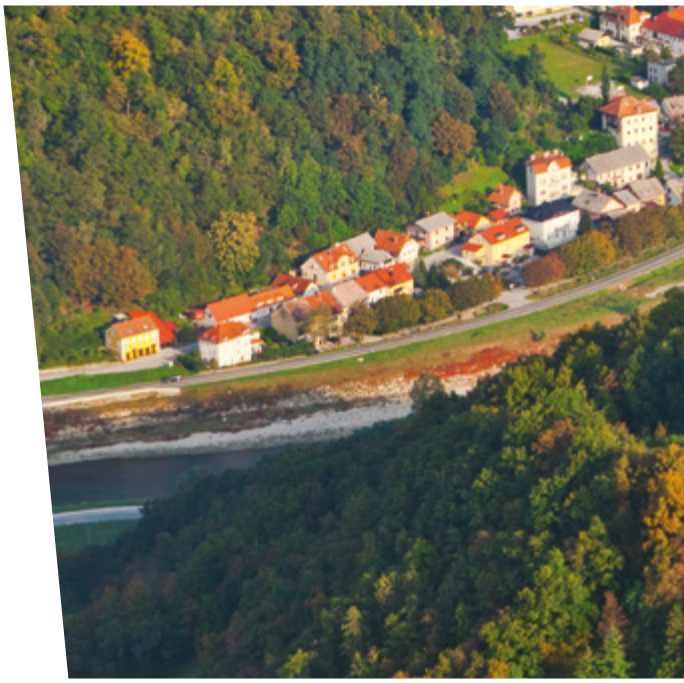

ZAVOD CELEIA CELJE, *www.celje.si*
CELJSKI GRAD, *wwww.grad-celje.com*
POKRAJINSKI MUZEJ CELJE, *wwww.pokmuz-ce.si*

Maribor in najstarejša trta

Skoraj pet stoletij šteje Stara trta v Mariboru, drugem največjem mestu Slovenije in evropski prestolnici kulture 2012. Trdoživka, kot ji pravijo, je v Guinnessovo knjigo vpisana kot najstarejša trta na svetu, ki še vedno obrodi grozdje sorte modra kavčina. Njena bera na Stari trti priča o ljubezni do vinske kulture v vzhodni, s soncem obsijani Sloveniji. Staro trto lahko občudujete v starem mestnem jedru na nabrežju reke Drave, kjer Mariborčani prirejajo Festival Lent, največji slovenski poletni festival na prostem.

ZAVOD ZA TURIZEM MARIBOR – POHORJE, *www.visitmaribor.si*
STARTA TRTA, www.*staratrta.com*

Kobilarna Lipica

Najstarejša kobilarna Evrope, z neprekinjeno vzrejo iste pasme konj, je dom lipicancev, ki tu galopirajo že od l. 1580. Najlepše je čredo teh plemenitih, vzdržljivih in večinoma belih konj videti zjutraj, ko se iz ograd spustijo v prosti dir in njihove grive plapolajo v kraškem vetru. Odkrijte prostrano posestvo na sprehodu ali s kočijo v vpregi lipicancev. Na zamudite obiska Muzeja lipicanca z zbirko originalnih predmetov za oskrbovanje konj. V stari graščini je Galerija Avgusta Černigoja, enega najvidnejših predstavnikov slovenske avantgarde.

KOBILARNA LIPICA, *www.lipica.org*

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

World Heritage
in Slovenia

DEDIŠČINA ČLOVEŠTVA UNESCO

Na mednarodnem UNESCO seznamu svetovne naravne in kulturne dediščine človeštva je 5 kulturnih, naravnih in nesnovnih znamenitosti Slovenije. Za vpis med dediščinsko elito sveta kandidirajo arhitektura Jožeta Plečnika, klasični Kras z več kot 11.000 podzemnimi jamami, kjer se je začela razvijati in širiti v svet veda krasoslovja, in Pot miru od Alp do Jadrana z dediščino 1. sv. vojne. Na seznamu nesnovne kulturne dediščine se bo Škofjeloškemu pasijonu, najstarejšemu ohranjenemu dramskemu besedilu v Evropi, morda kmalu pridružil pustni lik kurenta ali celo slovenske čipke. Slovenija ima v mreži UNESCO geoparkov kar dva – Karavanke s podzemljem Pece in Idrijo z geološko prelomnico. Med UNESCO biosfernimi območji so Julijske Alpe z najvišjim vrhom in simbolom Slovenije Triglavom, Kras, Kozjansko in Obsotelje. Prestolnica Ljubljana je Unescovo mesto literature.

Idrija – drugi največji rudnik živega srebra na svetu

Konec 15. st. je idrijski škafar v potoku med Alpami in Mediteranom odkril nekaj svetlečega. To je začetek zgodbe o drugem največjem rudniku živega srebra na svetu, ki je neprekinjeno deloval skoraj 500 let. Idrija je mesto Unescove dediščine, ki se ne skriva le v podzemnih rovih, ampak tudi v mestnem središču in okolici. Svetovna posebnost so mojstrovine iz idrijske čipke, ki ima 300-letno tradicijo klekljanja.

CENTER ZA IDRIJSKO DEDIŠČINO, *www.visit-idrija.si*
ANTONIJEV ROV IN TOPILNICA HG, *www.cudhg-idrija.si*

Škofjeloški pasijon

Škofjeloški pasijon je najstarejše slovensko dramsko besedilo. Največjo predstavo v Sloveniji v srednjeveškem mestu Škofja Loka postavijo vsakih šest let. Edinstvena uprizoritev, ki napolni ulice v izvirnem postnem času, ne predstavlja le križevega pota, ampak unikatno kombinacijo podob iz Stare in Nove zaveze, ki jo upodobijo na stotine domačinov iz Škofje Loke in bližnjih vasi.

ŠKOFJELOŠKI PASIJON, *www.pasijon.si*
TURIZEM ŠKOFJA LOKA, *www.visitskofjaloka.si*

Ljubljansko barje z dediščino starodavnih koliščarjev

Starodavni prebivalci Ljubljane ali koliščarji so živeli v dvignjenih naseljih na kolih. Ostanki njihovih prazgodovinskih naselbin na Ljubljanskem barju so vpisani na seznam Unescove dediščine skupaj z drugimi evropskimi kolišči okoli Alp. Najstarejše najdeno leseno kolo voza z osjo na svetu so izdelali prav koliščarji. Zgodbo o njihovem življenju lahko spoznate v Mestnem muzeju Ljubljana, v Narodnem muzeju Slovenije in na razstavi Moja Ljubljanica na Vrhniki.

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE, *www.nms.si*
MESTNI MUZEJ LJUBLJANA, *www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana*
RAZSTAVA MOJA JUBLJANICA, *www.mojaljubljanica.si*

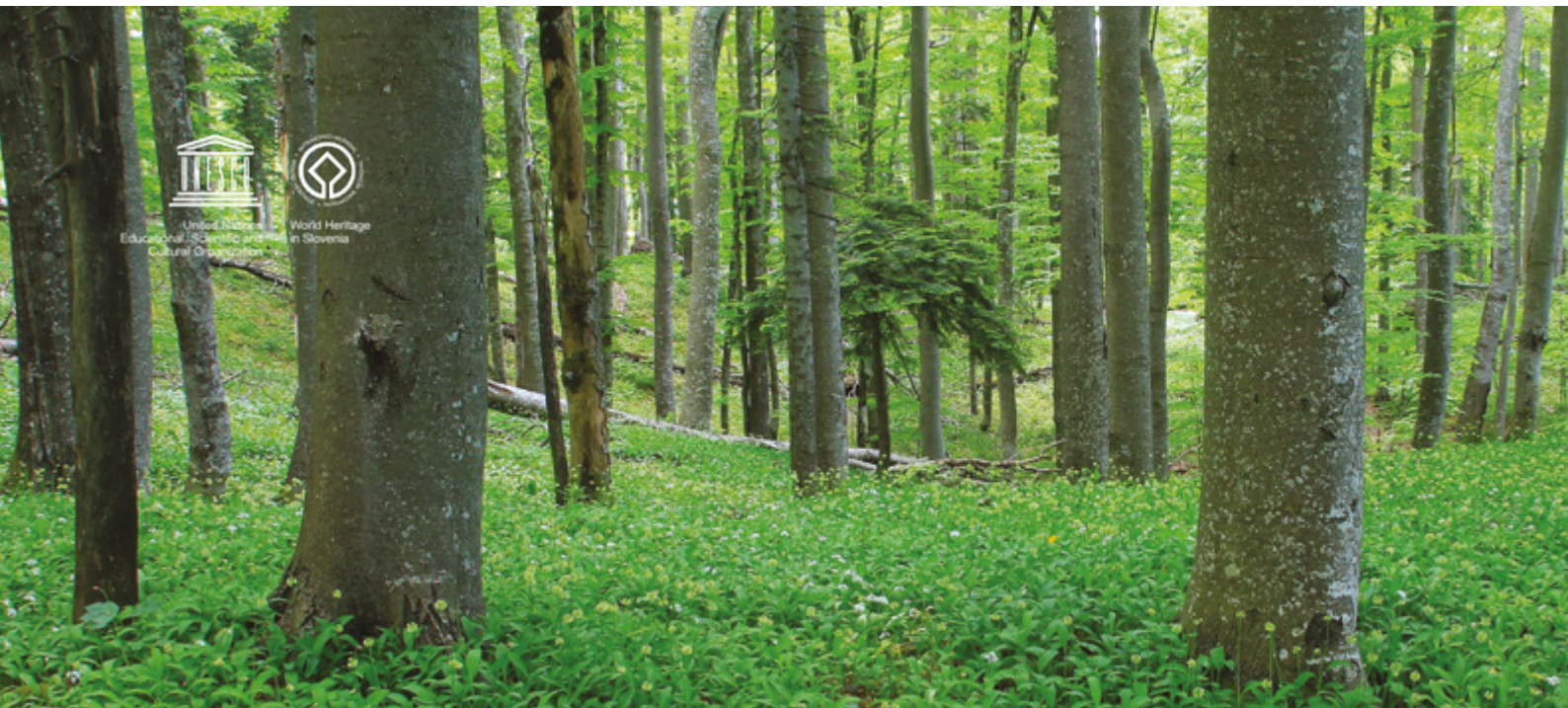

Škocjanske jame

Škocjanske jame so čudež Krasa, edinstvene slovenske pokrajine, po kateri so poimenovani vsi kraški fenomeni na svetu. Tu se skriva kraljestvo podzemnih voda, dvoran in kapnikov, ki ustvarjajo prizore iz nekega drugega sveta. Posebej vznemirljiv je sprehod po največjem podzemnem rečnem kanjonu v Škocjanskih jamah, ki je botroval vpisu na Unescov seznam pred več kot tremi desetletji skupaj s kraško krajino in skrivnostnimi arheološkimi najdbami v jamah.

PARK ŠKOCJANSKE JAME, *www.park-skocjanske-jame.si*
VISIT KRAS, *www.visitkras.info*

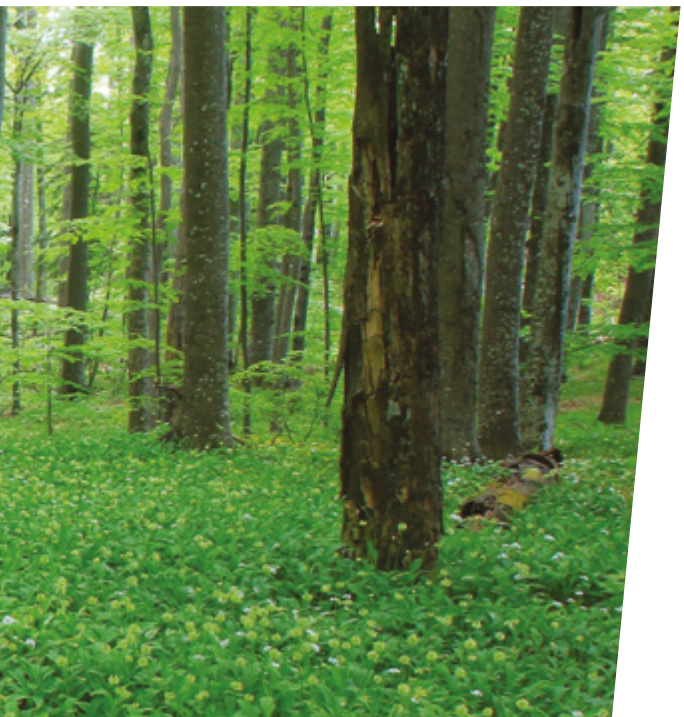

Pragozd Krokar in Snežnik-Ždrocle

Gozdovi Slovenije so med najbolj prostranimi in raznolikimi v Evropi. V osrednjem in južnem delu države si lahko ogledate celo Unescov gozd! Bukovi gozdovi v rezervatih Pragozd Krokar na Kočevskem in Snežnik-Ždrocle na Notranjskem so slovenski naravni spomenik posebnega pomena. Na Unescov seznam svetovne naravne dediščine so vpisani skupaj z drugimi bukovimi gozdovi Evrope, ki so imeli izjemen vpliv na naravne ekosisteme od ledene dobe naprej.

ZAVOD KOČEVSKO, *www.kocevsko.com*
ZELENI KRAS, *www.zelenikras.si*

PLEČNIKOVA LJUBLJANA IN SLOVENIJA

Arhitekt Jože Plečnik je po vzoru antičnih mest ustvaril brezčasno središče prestolnice in mnoge kulturne spomenike po vsej Sloveniji. Mož z dolgo brado in okroglimi očali, ki je pod roko nosil skicirko, je pustil pečat tudi v Avstriji in na Češkem. Ljubljana zdaj skupaj s Prago kandidira za vpis humanistične arhitekture Jožeta Plečnika na UNESCO seznam svetovne dediščine. Vsaka njegova mojstrovina izžareva občutek za človeka in lokalno skupnost, za genius loci, ki naredi atmosfero prostora. Kot zeleno naravnani arhitekt je uporabljal izključno lokalne materiale. Ljubljano je celostno preobrazil na poti, ki jo je tako rad opravil peš od svoje hiše do tržnice in naprej: reko je zbližal z ljudmi, uredil je nabrežja, ulice in trge, postavil je znamenita stebrišča in impresivne stavbe. Leto 2017 velja za Plečnikovo leto in napoveduje desetletje obeleževanja njegovega opusa do leta 2025, ki ga bo zaznamovala 150-letnica arhitektovega rojstva.

Po Plečnikovih stopinjah

Življenje Jožeta Plečnika lahko spoznate na vodenem ogledu Plečnikove hiše, kjer je mojster živel in ustvarjal. Vse je bilo podrejeno delu, še posoda za kuhanje kave, ki jo je zaradi dolžine ročaja lahko pristavil kar med arhitekturnim načrtovanjem. Po sprehodu skozi njegovo domišljijo se odpravite po arhitektovi vsakodnevni poti ob Ljubljanici do mestne tržnice. Nato se podajte na odkrivanje Plečnikovih znamenitosti po vsej Sloveniji, od osrednje Slovenije do panonskih ravnic.

naj 5 Plečnikova Ljubljana

1. Tromostovje

Plečnikova Ljubljana je edinstvena celostna umetnina 20. st. Tromostovje z balustradnimi ograjami treh mostov nad reko Ljubljanico daje središču mesta poseben pečat.

2. Narodna in univerzitetna knjižnica

Stavba z značajem, kjer so okna videti kot valovi ali odprte knjige. Notranjost je tempelj znanja, ki po temnem stopnišču v stilu propilej vodi v svetlo čitalnico.

3. Tržnice

Plečnik je Ljubljančanom podaril mojstrsko oblikovano tržnico ob reki. Zunanjost s stebrišči spominja na antične forume, do notranjih prostorov pa vodijo spiralna stopnišča.

4. Križanke

Nekdanji samostan je danes prireditveno prizorišče, ki ga je Plečnik z nizom dvorišč preuredil za Ljubljana festival, enega najstarejših evropskih poletnih festivalov.

5. Poslovilni kompleks Žale

Plečnik se je veliko ukvarjal s svetim in duhovnostjo. Mestno pokopališče Žale zaznamuje poslovilni kompleks z monumentalnim vhodom in številnimi, različno oblikovanimi kapelami.

naj 5 Plečnikova Slovenija

1. Župnijska cerkev Bela golobica, Bogojina

Zvonik na robu panonskih ravnic je od daleč videti kot svetilnik. Arhitektura združuje klasične antične ideale in lokalno tradicijo, ki se kaže tudi v združitvi stare in nove cerkve.

2. Cerkev sv. Mihaela na Barju, Črna vas

Zunanjost skoraj daje vtis povzdignjenega antičnega templja. Med zanimivimi detajli z lesom opremljenega interierja so kavni mlinčki in drugi reciklirani predmeti.

3. Roženvensko stopnišče in pročelje Prešernovega gledališča, Kranj

Harmonija arhitekture v starem srcu Kranja. Romantično stopnišče vodi do fontane, od koder je le kratek sprehod do arkad, ki zaznamujejo vhod v gledališče.

4. Cerkev sv. Benedikta, Stranje

Plečnik je ustvaril nekaj skritih lepot Kamnika in okolice, med njimi notranjost cerkve na razgledni legi, ki je polna prepoznavnih detajlov, od lestencev do lesenih stebrov in stropa.

5. Ljudska posojilnica, Celje

Diplomski projekt Plečnikovih študentov navdaja mestno jedro Celja z eleganco. Nemogoče je zgrešiti arhitektov podpis s stebriščnimi balkoni.

MED URBANIM

Prestolnici kulturnih užitkov

Pisan kulturni abonma doživetij si lahko sestavite v **Ljubljani,** kjer je poleg nacionalnih kulturnih institucij doma živa alternativna scena na čelu s Kinom Šiška in Metelkova mestom, središčema sodobne in urbane ustvarjalnosti. Največji kulturni center je ljubljanski Cankarjev dom, zanimiv je tudi obisk SNG Opera in balet Ljubljana ter gledaliških festivalov. **Maribor** na vzhodu Slovenije je kot Evropska prestolnica kulture 2012 mednarodno kulturno središče. Tja vabijo številni dogodki, med njimi program Slovenskega narodnega gledališča Maribor, ki pod isto streho združuje gledališče, glasbo, opero in evropsko odmeven balet.

Romantična zgodovinska mesta

Če si želite romantike, ne zamudite odkrivanja zgodovinskih mest. Stara mestna jedra se slikovito razprostirajo za obzidji ali pod grajskimi griči. Mestni gradovi so danes kot časovni stroji, ki popeljejo v preteklost. Prepoznaven srednjeveški grajski kvartet sestavljajo **Blejski grad** na visoki pečini, **Ljubljanski grad** s številnimi dogodki in zgodovinskimi razstavami, **Stari grad Celje** z zgodbo o Celjskih grofih in **Ptujski grad,** nekdaj v lasti salzburške nadškofije. Gradovi po vsej Sloveniji pripovedujejo zgodbe o vitezih in baronih. V 16. st. so se mnogi spremenili v obrambne utrdbe, v zadnjih stoletjih pa so doživljali obdobja prenove. **Grad Khislstein** v Kranju je nekdanje obrambne prostore preuredil v muzej in prizorišče za kulturne dogodke. **Dvorec Brdo** v bližini pa je najbolj prestižno opremljen grad in protokolarni objekt Slovenije sredi parka z 11 jezeri. **Grad Lendava** in **Grad Murska Sobota** sta postala kulturno-umetniški središči z muzejsko in galerijsko ponudbo. **Grad Gewerkenegg** v Idriji, kot nekdanji rudniški grad, predstavlja dediščino rudnika živega srebra, medtem ko **Loški grad** nad mestnim jedrom slikovite Škofje Loke orisuje loško kulturo skozi čas.

Grad Otočec na reki Krki

Maribor, Hiša Stare trte z najstarejšo vinsko trto na svetu

IN PODEŽELSKIM

Kulturna krajina podeželja

V slovenskih mestih ste le korak od podeželja, kjer se je oblikovala značilna kulturna krajina. Mediteran se je razcvetel ob kulturi solinarstva, oljkarstva in vinogradništva; nedaleč je Kras, ki vabi v idilične vasi in na domačije s kamniti zidovi. Alpam daje poseben pečat slikovit gorski svet s tradicijo pastirstva, zlasti na **Veliki Planini.** Na vzhodu Slovenije vinorodni griči prehajajo v ravninska polja, ki se stekajo do reke Mure in njenih nostalgičnih mlinov. Eden od simbolov, ki povezuje slovensko podeželje, je leseni kozolec, naprava za sušenje sena in pridelkov. V Šentrupertu na Dolenjskem lahko v **Deželi kozolcev** spoznate nekaj muzejsko ohranjenih. **Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva** ter prva fontana piv na svetu v Žalcu sta poklon dediščini hmeljarstva v Savinjski dolini.

Tradicija od gora do morja, od hribov do polja

V Sloveniji je mnogo gradov s skrivnostnimi zgodbami. Ena pripoveduje o roparskem vitezu v **Predjamskem gradu,** druga o Kralju Matjažu v **gradu Negova,** naslednja o grofici Barbari na **gradu Mokrice** pri Čatežu. Danes je tam hotel visoke kategorije, kjer vam grajsko ugodje ne uide. Prestižno nočitev lahko rezervirate tudi na **Otočcu** z edinim vodnim gradom v Sloveniji ali na **gradu Strmol,** enem najbolj ohranjenih slovenskih gradov. Navdušili vas bodo tudi slikovit **grad Snežnik** na Notranjskem z avtentično ohranjeno notranjostjo, **Grad Štanjel** s čudovitim Ferrarijevim vrtom arhitekta Maksa Fabianija in **grad Dobrovo** v Brdih z likovno razstavo svetovno znanega slikarja Zorana Mušiča. Gradovi Posavja: **Grad Rajhenburg, grad Podsreda, grad Sevnica, grad Brežice** in **Kostanjevica na Krki** prirejajo dogodke v romantičnih ambientih grajskih dvorišč in soban, na **Bogenšperku pri Litiji** pa se lahko preizkusite v ročnem tisku in izdelavi papirja. Slovensko podeželje je posejano s cerkvami, samostani in kapelicami. Romarji lahko obiščete **Brezje** z znamenito baziliko Marije Pomagaj, romarsko pot in baziliko na **Sveti Gori** nad Novo Gorico in baziliko Marije Zavetnice na **Ptujski gori.** V samostanih **Olimje, Žička Kartuzija, Stična** in **Pleterje** lahko ob ogledu stavbne dediščine odkrivate tudi stare recepte menihov, po katerih še danes pripravljajo izdelke iz zdravilnih zelišč.

Ljubljana, Muzejska ploščad na Metelkovi

naj 5 Muzeji z vélikimi popotovanji po času

1. *Narodni muzej Slovenije, Ljubljana*

Razstava Prazgodovinski zakladi odkriva izjemne arheološke najdbe iz pradavnih časov. Oglejte si najstarejšo piščal na svetu, obredno vazo koliščarjev z Ljubljanskega barja, najstarejša zlata predmeta Slovenije, najdena blizu Blejskega jezera, in bronasto situlo z Vač.

2. *Slovenski etnografski muzej, Ljubljana*

Stalna razstava Med naravo in kulturo predstavlja več kot 3.000 predmetov vsakdanje rabe ter prazničnih predmetov iz Slovenije in izven-evropskih kultur, s katerimi so se srečevali Slovenci. Spoznajte življenje v Sloveniji nekoč in danes, ljudsko umetnost, verovanja, šege in običaje.

3. *Muzej novejše zgodovine Slovenije, Ljubljana*

Razstava Slovenci v 20. st. predstavlja eno najburnejših obdobij zgodovine, v katerem je Slovenija zamenjala nekaj držav in ureditev. Potujte v času od kaverne iz časa 1. sv. vojne do osebnih zgodb med 2. sv. vojno in naprej v obdobje jugoslovanskega socializma ter slovenske neodvisnosti.

4. *Tehniški muzej Slovenije, Bistra pri Vrhniki*

V nekdanjem kartuzijanskem samostanu v Bistri lahko doživite tradicionalne prikaze peke kruha v krušni peči, tkanja, kovanja podkev in drugih starih obrti. Tu lahko spoznate bogato tehniško dediščino Slovenije od igle do lokomobile in si ogledate celo zbirko protokolarnih vozil nekdanjega jugoslovanskega predsednika Tita.

5. *Muzeji po Sloveniji*

Na kulturnih počitnicah po Sloveniji obiščite katerega od zanimivih mestnih ali pokrajinskih muzejev in pobližje spoznajte lokalni značaj. Zgodbe slovenskih regij predstavljajo Muzej in galerije mesta Ljubljane, Pokrajinski muzej Maribor, Gorenjski muzej Kranj, Pokrajinski muzej Celje, Pokrajinski muzej Koper, Goriški muzej Kromberk, Dolenjski muzej, Pokrajinski muzej Kočevje, Posavski muzej Brežice, Belokranjski muzej Metlika, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Pomurski muzej Murska Sobota, Koroški pokrajinski muzej in drugi.

Kulturni spomeniki in muzeji vojne dediščine

V gorah nad dolino Soče sta dramatični narava in zgodovina. **Kobariški muzej** predstavlja dediščino Soške fronte in 1. sv. vojne kot del kulturne **Poti miru od Alp do Jadrana.** Med znamenitostmi je tudi **spominska cerkev na Javorci,** posvečena vsem narodom, ki so se borili na Soški fronti. **Bolnica Franja,** skrivnostna partizanska bolnišnica, ki nosi Znak evropske dediščine, je delovala sredi cerkljanskih gozdov med 2. sv. vojno. Jugoslovansko in slovensko vojno opremo ter osamosvojitveno obdobje Slovenije lahko spoznate v **Parku vojaške zgodovine Pivka** na Krasu, kjer prirejajo tudi **Festival vojaške zgodovine.**

Slovenski rudniški muzeji

V rudarskih mestih Slovenije lahko doživite kulturo rudarjenja. Obiščite Unescovo mesto Idrija z **Antonijevim rovom,** ki je več kot pol tisočletja vodil rudarje na delo v rudnik živega srebra, in novo **Topilnico Hg.** Med velike dosežke sodijo tudi največje vodno pogonsko kolo v Evropi in največje vodne pregrade za splavljenje lesa. Na drugem koncu Slovenije je nacionalni **Muzej premogovništva,** ki pripoveduje o knapovski tradiciji v Velenju, najmlajšem slovenskem mestu. Nedaleč je zanimiv **Turistični rudnik z muzejem Podzemlje Pece,** kjer je v nekdanjih rudniških rovih danes mogoče celo kolesariti ali se voziti s čolni.

DEDIŠČINA V MUZEJIH SLOVENIJE

Spominska cerkev Sv. Duha na Javorci, Pot miru od Alp do Jadrana

Poletje, mojstrovina slovenske slikarke Ivane Kobilce

naj 5 Galerije Slovenije z vélikimi zbirkami umetnin

1. Narodna galerija Slovenije, Ljubljana

Največja zbirka likovnih del Slovenije ponuja umetniški sprehod od gotskih fresk do baročnih zlatih oltarjev, od neoklasicizma do romantične motivike slovenskih krajev, od realizma do impresionizma. Spoznajte ustvarjalnost največje slovenske slikarke Ivane Kobilce in ljubljenca elitnih evropskih slikarskih krogov 20. st. Zorana Mušiča.

2. Moderna galerija, Ljubljana

Stalna razstava zaobjame vozlišča med umetnostjo, politiko in življenjem v 20. st., od avantgardizma, partizanske umetnosti, kiparstva in retroavantgarde 80. let z gibanjem Neue Slowenische Kunst. Ena najbolj obiskanih razstav Moderne galerije, ki gostuje po svetu, je prav o vplivu in delu NSK. Nedaleč od galerije je v parku Tivoli Mednarodni grafični likovni center.

3. Galerija Prešernovih nagrajencev, Kranj

Stalna zbirka ponuja celovit vpogled v sloge in okuse, ki so oblikovali slovensko sodobno umetnost. Oglejte si dela slovenskih likovnih umetnikov, ki so prejeli Prešernove nagrade. Najvišja državna priznanja so poimenovana po avtorju slovenske himne in velikem pesniku.

4. Galerija Božidarja Jakca, Kostanjevica na Krki

Ena največjih slovenskih galerij domuje v nekdanjem cistercijanskem samostanu, zasnovanem v 13. st. Danes v baročni preobleki in novi ureditvi služi kot podij za dela najslavnejših slovenskih ekspresionistov. Okolico galerije krasi Forma Viva razstavljenih lesenih skulptur, ki jih bienalno izdelujejo kiparji iz vsega sveta.

5. Koroška galerija likovnih umetnosti, Slovenj Gradec

Regionalni muzej sodobnih vizualnih umetnosti predstavlja angažirana dela in spodbuja intermedijsko umetnost. Slovenj Gradec je zaradi prizadevanj galerije, ki je pripravila že več razstav pod pokroviteljstvom Združenih narodov, dobilo naziv Mesto – glasnik miru.

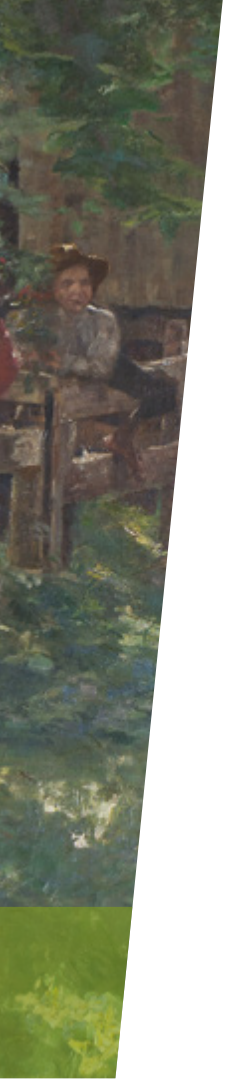

Opera in gledališča

Slovenska uprizoritvena umetnost, na čelu z gledališči, je v svetovnem vrhu. Najbolj prepoznaven slovenski režiser, ki je razvil lastno poetiko gledališča sanj, je bil Tomaž Pandur. Njegova zadnja predstava Faust še vedno gostuje po vsem svetu. Opero in balet lahko doživite v **SNG Opera in balet Ljubljana** ter **SNG Drama-Opera-Balet Maribor.** Na odrih Slovenije, kot je **Cankarjev dom,** gostujejo tudi odmevne mednarodne uprizoritve. Največ mednarodne publike obišče gledališke festivale v Ljubljani, kot sta **Mladi levi** in **Exodus.** Slovenija je znana tudi po sodobni plesni ustvarjalnosti, ki si jo lahko ogledate v gledališču **Španski borci, Plesnem teatru Ljubljana** ali na mednarodnem festivalu **Fronta** v Murski Soboti.

Literarni festivali

Avtorji na slovenski literarni sceni so pogosto odigrali vlogo kulturnih ambasadorjev v svetu. Med njimi je bil najbolj znan pesnik avantgarde Tomaž Šalamun, ki je v svet poslal več kot 50 prevedenih knjig in pesniških zbirk. Danes je Ljubljana Unescovo mesto literature, kjer poteka festival **Fabula – literature sveta**, ki gosti odmevne evropske in druge mednarodno uspešne avtorje. Mednarodni literarni festival pesnikov, pisateljev, dramatikov in esejistov že več kot 30 let poteka v **Vilenici** na Krasu, kjer so odkrili prvo turistično jamo v Evropi. Tudi **Dnevi poezije in vina** na Ptuju imajo skoraj 20-letno tradicijo. Leto 2018 bo posvečeno Ivanu Cankarju, največjemu slovenskemu pisatelju in dramatiku.

NAVDIH VRHUNSKE UMETNOSTI

Simfonija otožnih pesmi, balet slovitega režiserja Tomaža Pandurja

Solinarji in solinarstvo

NAJSTAREJŠE SOLINE NA SEVERU MEDITERANA

Piransko sol že 700 let pridobivajo po tradicionalnih postopkih. **Sečoveljske soline,** ki so danes krajinski park, so nekoč živele kot sezonsko naselje solinarskih družin, ki so se poleti preselile v hišice ob solnih poljih, kjer je potekalo delo. Način življenja solinarjev lahko spoznate v **Solinarskem muzeju** in v muzejski solinarski hiši. Solinarji, ki so zaslužni za pridelavo kakovostne bele soli in dragocenega solnega cveta, svoje delo še danes dojemajo kot poslanstvo.

Čebele in čebelarstvo

ZIBELKA ČEBELARSTVA IN KRANJSKE SIVKE

Eden od vidnih predstavnikov evropskega čebelarstva Anton Janša izhaja iz Žirovnice v bližini Bleda. Njegov rojstni dan (20. maj) je Čebelarska zveza Slovenije pri Organizaciji Združenih narodov predlagala za svetovni dan čebel. Avtohtona kranjska sivka je danes druga najbolj razširjena čebelja vrsta na svetu. Spoznajte njeno zgodbo v **Muzeju čebelarstva** v Radovljici, kjer hranijo zbirko poslikanih panjskih končnic, ki so kot slikanice prizorov iz življenja pod Alpami.

NAJLEPŠE ZGODBE PODEŽELJA

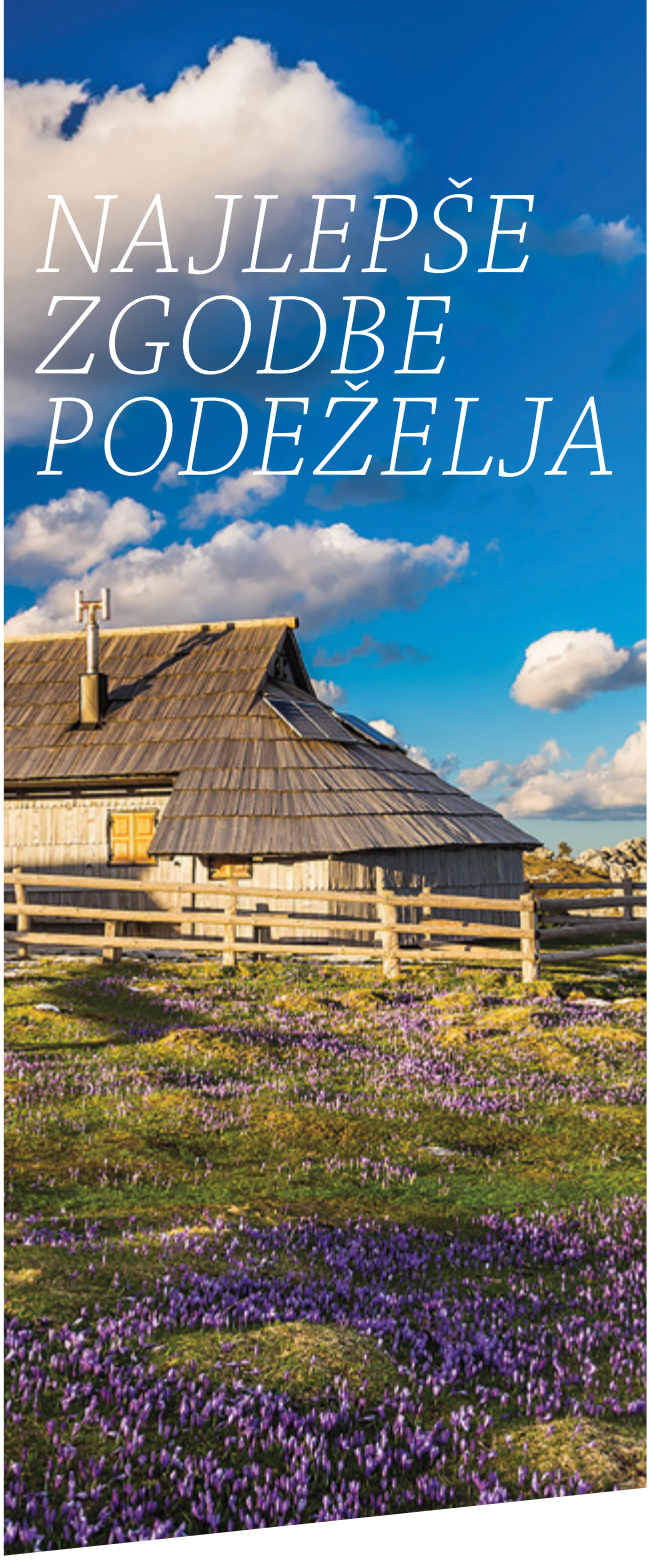

Vino in vinogradništvo

NAJSTAREJŠA TRTA NA SVETU

Slovenija je vinska Evropa v malem s tremi vinorodnimi deželami in 14 vinorodnimi okoliši. Prva pisna pričevanja o vinogradništvu segajo že v čas Starih Rimljanov, v 3. st. pr. n. št. Nekateri slovenski vinarji osvajajo najboljše nagrade in priznanja na svetovnih ocenjevanjih. Med slovenskimi vinskimi zgodbami ima posebno mesto **Stara Trta** iz Maribora, ki je v Guinnessovo knjigo rekordov vpisana kot najstarejša trta na svetu. Posebnost slovenskega vinarstva so avtohtone sorte grozdja in vin. Med njimi sta prava posebneža kraški teran in dolenjski cviček.

Kultura živih planin in sirarstvo

OHRANJENA PASTIRSKA NASELJA

Na visokogorskih pašnikih v Alpah pastirji poleti pasejo živino in izdelujejo sir. Prava posebnost je trnič ali sir ljubezni, značilen za Veliko Planino nad Kamnikom. Po obliki spominja na ženske prsi, saj so ga pastirji svojim izbrankam podarjali ob jesenski vrnitvi s planin. V osrčju Julijskih Alp se podajte na **Bohinjsko sirarsko pot** in obiščite **Kravji bal,** tradicionalno prireditev ob prihodu pastirjev v dolino. V dolini Soče sirarsko zgodbo pripoveduje razstava **Od planine do Planike.** Na Solčavskem in Jezerskem cingljajo zvonci jezersko-solčavskih ovc bick z značilno očesno liso v obliki solze.

DOGODKI SLOVENIJE

Ljubljana, utrip na Kongresnem trgu

Štirje letni časi in 5. čas kulture

Slovenijo zaznamuje izrazito menjavanje štirih letnih časov. Pomlad, poletje, jesen in zimo povezujejo številni tradicionalni dogodki. V ritmu leta se čuti povezanost narave in človeka, mesta in podeželja, kreativnosti in umetnosti. Največ dogajanja ponuja poletje, ki ga uvede kresni čas, ko je dan najdaljši in oživijo čudeži. Takrat se kulturno dogajanje preseli na ulice in trge. Poletna Slovenija utripa v ritmu festivalov. Jesen je veseli čas vinskih trgatev in martinovanj po vsej Sloveniji. Pozimi se koledarji letnega dogajanja zaokrožijo na adventnih sejmih in božično-novoletnih praznovanjih. Prihod pomladi napovedujejo pustovanja in zvonci kurentov. Za pristno doživetje Slovenije si na koledarju označite katerega od tradicionalnih dogodkov.

POLETJE

ČAS FESTIVALOV

DOGODKI IN PRIREDITVE

- **JUNIJ DO AVGUST:** Ljubljana Festival, Ljubljana
- **KONEC JUNIJA:** Festival Lent, Maribor
- **JULIJ IN AVGUST:** Glasbeni festivali v dolini Soče
- **MAJ DO AVGUST:** Jazz festivali, Ljubljana, Cerkno, Kranj in Novo mesto
- **JULIJ DO SEPTEMBER:** Festivali resne in stare glasbe, vsa Slovenija
- **KONEC JUNIJA:** Festival uličnega gledališča Ana Desetnica, vsa Slovenija
- **AVGUST:** Mladi levi, mednarodni gledališki festival, Ljubljana

KULINARIČNI DOGODKI

- Odprta kuhna v Ljubljani in drugod po Sloveniji
- Festival idrijskih žlikrofov, Idrija
- Praznik češenj, Brda
- Praznik terana in pršuta, Dutovlje
- Bogračfest, Lendava

Ljubljana Festival in Festival Lent

Najpomembnejša slovenska poletna festivala vsako leto poskrbita za kulturne poslastice. **Ljubljana Festival** je eden najstarejših evropskih festivalov, ki od leta 1953 ponuja vrhunska umetniška doživetja: od koncertov najboljših orkestrov in opernih zvezd do plesnih spektaklov, muzikalov in gledaliških predstav. **Festival Lent** v Mariboru že več kot 20 let na nabrežju reke Drave gosti izjemne glasbenike, umetnike in ulične zabavljače. Vsako leto ob koncu junija se del starega mesta spremeni v največji prireditveni oder Slovenije.

Festivalske počitnice v dolini Soče

Tok smaragdne reke Soče daje ritem in kuliso toliko glasbenim dogodkom, da je Posočje postalo dolina festivalov. **Metaldays, Punck Rock Holiday, Motorcity** in **Overjam Raggeae Festival** in drugi privabljajo mednarodne zvezde. Njihovi oboževalci iz vse Evrope vsako leto razgrabijo vstopnice za doživetje festivalskih počitnic, saj je število mest omejeno. Edina neomejena je energija smaragdne reke, ki poganja dogajanje.

Jazz festivali

Poletje je sproščen čas jazzovskih melodij. Legendarni **Jazz festival Ljubljana** kot najstarejši v Evropi od leta 1960 ponuja kakovosten program, ki povezuje legende jazza in vzhajajoče zvezde. Le malo mlajši je **Jazz Cerkno,** kjer se vsako leto maja predstavijo trendi v jazz glasbi. Avgustovski **Jazz kamp Kranj** je festival povezovanja in razvijanja jazz stilov, ki ima pomembno izobraževalno noto. V istem mesecu se tudi Novo mesto prelevi v jazz metropolo s festivalom **Jazzinty.**

Festivali klasične in stare glasbe

Spomeniki kulturne dediščine po vsej Sloveniji poleti postanejo prizorišča koncertov resne in stare glasbe. V času **Tartinijevega festivala** sredi Pirana ob morju zazvenijo violine, ki obiskovalce ponesejo v čas skladatelja Giuseppeja Tartinija. Vsako poletje zazveni stara glasba **Festivala Seviqc Brežice** in **Festivala Radovljica. Festival Maribor** ponuja vrhunske koncerte klasične glasbe. **Ustanova Imago Sloveniae** vabi na brezplačne koncerte na znamenitih trgih, cerkvah in skritih dvoriščih slovenskih mest.

Uličnо gledališče

Poleti se vam lahko zgodi, da med odkrivanjem lepot starih mestnih jeder po vsej Sloveniji naletite na čar ognja. V tem primeru gre skoraj gotovo za ulične umetnike **Ane Desetnice.** Na mednarodnem festivalu uličnega gledališča lahko občudujete požiralce ognja, žonglerje, lutkarje, akrobate, plesalce in glasbenike. Ana Desetnica ima še mlajšo sestro **Ano Mraz** v okviru prazničnih prireditev decembra v Ljubljani.

Poletni festival na gradu Snežnik

Ljubljana Jazz Festival

naj 5 Poletne kulinarične prireditve

1. ***Odprta kuhna*** – edinstvena in najbolj priljubljena kulinarična tržnica s ponudbo ulične hrane, ki že nekaj let prinaša svežino na slovensko kulinarično sceno. Pogačarjev trg v Ljubljani ob petkih, od marca do oktobra, postane vroča točka gurmanov, ki okušajo sveže pripravljene slovenske in mednarodne jedi kuharskih mojstrov in njihovih restavracij. Odprta kuhna občasno diši tudi v Celju, Kopru in Novi Gorici.

2. ***Praznik idrijskih žlikrofov*** – zgodba jedi, ki ostaja največja specialiteta Unescovega mesta. Idrijski žlikrofi so kuhani testeni žepki z nadevom iz krompirja, zaseke in dišavnic. V Idriji so se zasidrali kot nepogrešljivi del prehrane rudarskih družin. Poskusite jih lahko kot samostojno jed ali z mesno omako bakalco, ki jo še vedno pripravljajo iz koštrunovega ali zajčjega mesa. Idrijski žlikrofi so zaščiteni v EU kot zajamčena tradicionalna posebnost.

3. ***Praznik češenj*** – največja kulinarična in turistična prireditev v Brdih, kjer se lahko posladkate z več kot 50 vrstami češenj. Te hrustljave sadeže so Brike še pred sedmimi desetletji z vlaki in na kolesih vozile vse do Dunaja, ki je vsako leto nestrpno čakal na prve češnje. Dogodek povezuje briške turistične kmetije, pridelovalce sadja in slovite vinarje. Eden od vrhuncev je tradicionalna Briška poroka.

4. ***Sladka Istra*** – mednarodni festival sladic v Kopru je največja sladka prireditev v Sloveniji. Njeno poslanstvo je ohranjanje dediščine sladkih jedi, prinaša pa tudi nove trende in oblike kreativnega ustvarjanja na področju slaščičarstva. Na Sladkih poteh v mestnem jedru Kopra potekajo predstavitev, degustacija in prodaja sladkih izdelkov slovenske Istre, Slovenije in tujine.

5. ***Praznik terana in pršuta*** – med številnimi kraškimi dobrotami sta največje mednarodne slave deležna kraški teran in pršut z zaščiteno oznako geografskega porekla. Kraški pršut zori nasoljen z grobo morsko soljo na kraški burji najmanj leto dni. Na Prazniku terana in pršuta mojstrom ročnega rezanja pršuta uspejo tudi meter in več dolge rezine, ki se kar stopijo v ustih.

JESEN

ČAS MARTINOVANJA

Degustacija v vinski kleti

Festival Stare trte in Martinovo

Martinovanje je najbolj razširjeno praznovanje v Sloveniji, povezano z vinom in vinsko kulturo. 11. novembra slavimo novo vinsko letino. Veselje je tako veliko, da praznik razširimo na teden ali celo dva, ne le v vseh slovenskih vinorodnih deželah, ampak povsod po Sloveniji. Obiščite eno od javnih martinovanj na prostem. Praznovanje se začne s poklonom najstarejši trti na svetu, ki raste na mariborskem Lentu. Svečana trgatev avtohtone sorte grozdja se zgodi že v oktobru. Ko novembra iz mošta nastane pravo vino in ga vinarji po starih običajih tudi krstijo, so mize polne martinovih dobrot, med katerimi sta najbolj značilni pečena gos ali raca z mlinci in dušenim rdečim zeljem. Med praznovanjem se prileže še pogače, potice in druge sladke dobrote.

DOGODKI IN PRIREDITVE

- **OKTOBER:** Festival Stare trte, Maribor
- **OKTOBER:** Mesto žensk, Ljubljana
- **NOVEMBER:** Liffe, Mednarodni filmski festival, Ljubljana

KULINARIČNI DOGODKI

- Martinovanja, vsa Slovenija
- Kravji bal, pastirski praznik, Bohinj
- Prazniki buč, Pomurje in Prekmurje
- Praznik kozjanskega jabolka, Kozjansko
- Jestival okusov in umetnosti, Kobarid
- November Gourmet, Ljubljana

Filmska Slovenija

Mednarodni filmski festival **LIFFE** novembra v Ljubljani predstavlja vrhunec filmskega leta. Večina filmskih festivalov se zvrsti poleti. Junija v Izolo vabi **Kino otok.** V Ljutomeru, kjer je trak zabeležil pionirske posnetke slovenskega filma, lahko julija obiščete **Grossmanov festival fantastičnega filma.** Ljubljanski grad in Kinodvor cel mesec navdušujeta s **Filmom pod zvezdami.** Decembra v Ljubljani poteka festival animiranega filma **Animateka.** Vse leto je Slovenija zanimiva tudi kot filmska destinacija za produkcijske ekipe iz vsega sveta. Kadar ni festivalov, lahko nostalgične zgodbe filmskih zvezd podoživite v **Filmskem muzeju** v Divači.

Jesenski darovi

Jesen je v Sloveniji radodarna s pridelki, ki napolnijo stojnice na tržnicah in zaznamujejo jesenski vsakdanjik domačinov in turistov. Po vsej Sloveniji vsako sezono težko pričakujejo kostanj in piknike v naravi s peko kostanja in sladkim moštom. Buče so še ena slastna jesenska specialiteta. Iz njih nastajajo cele dekorativne instalacije na dvoriščih kmečkih hiš in v nekaterih manjših krajih, še posebej na severovzhodu, kjer slovijo tudi po kulturi pridelave bučnega olja. V sadovnjakih so kmetje ponosni na letino jablan, hrušk in sliv, sadežev, iz katerih jeseni stiskajo sokove.

ZIMA

ČAS PRAZNOVANJA

Žive jaslice v Postojnski jami

Čar adventa in prazničnih sejmi

December v slovenskih mestih je naravnost pravljičen. Ko se prižgejo praznične luči, zaživi adventno dogajanje s sejmi in prazničnimi stojnicami, ki so polne dobrot in daril. V starih mestnih jedrih, kjer strežejo praznična okrepčila na prostem, priredijo bogat decembrski program s koncerti in živo glasbo. Posebej živahno je v Ljubljani, Kranju, Celju in Mariboru. Največji praznični sejem v prestolnici spremlja osvetlitev z enotnim umetniškim konceptom, ki je edinstven v Evropi. V Celju je vsako leto Pravljična dežela za najmlajše s škrati in vilami, ki poskrbijo za iskre v očeh najmlajših obiskovalcev. Decembra po Sloveniji vozi Pravljični vlak iz Ljubljane v druga mesta.

DOGODKI IN PRIREDITVE

- **DECEMBER:** Adventni sejmi, vsa Slovenija
- **DECEMBER:** Silvestrovanja na prostem, vsa Slovenija
- **DECEMBER:** Žive jaslice, Postojnska jama
- **JANUAR:** Gradovi Kralja Matjaža, Črna na Koroškem

KULINARIČNI DOGODKI

- Dnevi potice, Blejski otok
- Silvestrovanja na prostem, vsa Slovenija

Žive jaslice

Božična pravljica se od 25. do 30. decembra tradicionalno odvija v Postojnski jami, kjer že 30 let prirejajo žive jaslice. Na največji kiparski razstavi narave, kot pravijo kraljestvu kapnikov v najbolj obiskani turistični jami Evrope, lahko v magičnem vzdušju doživite zgodbo iz Betlehema. Doživetje se prične na jamskem peronu, nato pa vas jamski vlakec popelje med vznemirljivimi svetopisemskimi prizori. Posebnost so tudi žive jaslice v soteski Mlačca pri Mojstrani, kjer jih pripravijo na zaledenelem prizorišču.

Kraljica praznične mize

Peka je v Sloveniji priljubljena skozi vse leto, toda decembra so vonjave po hišah še posebej praznične. Najprej gospodinje spečejo piškote različnih oblik. Kraljica mize je slovenska potica. Pripravljamo jo iz različnih vrst testa in z več kot 80 različnimi nadevi. Najbolj značilni so orehov, lešnikov, mandljev, meden, rožičev, makov nadev in nadev s suhim sadjem. Posebnosti slovenske potice lahko spoznate na otoku sredi slikovitega alpskega jezera na Bledu. Tam si oglejte majhno pekarno in prodajalno Potičnico, kjer lahko okusite mnoge vrste slovenskih potic in si ogledate način izdelave.

IZ ZIME V POMLAD

ČAS PREBUJANJA

Kurentovanje na Ptuju

Kurentovanje in pustovanja po Sloveniji

Največja karnevalska prireditev v Sloveniji je Kurentovanje, ki ima že več kot 50-letno tradicijo. Odvija se na Ptuju, najstarejšem slovenskem mestu, kjer kurenti, avtentični slovenski pustni liki, zavzamejo ulice in prevzamejo oblast. Okoli 2000 ljudi se preobleče v strašljive preobleke kurentov z maskami, kožuhi in zvonci. Kurentovanje vsako leto obišče več kot 120.000 obiskovalcev, v ulični povorki pa nastopi okoli 10.000 pustnih likov iz več kot desetih držav. Po starem verovanju naj bi bil kurent demon, ki je pregnal zimo in v deželo priklical pomlad. V kurente so se včasih lahko našemili samo odrasli fantje, ki so nato v skupinah z orači hodili po vaseh od pustne nedelje do pepelnične srede. Njihov prihod k hiši še danes pomeni srečo in dober pridelek v celem letu. Pustno Slovenijo sooblikujejo tudi številne druge šeme, kot so brkinski škoromati in škopiti, cerkljanski laufarji, drežniški pustovi, kostanjeviška šelma, dobrepoljske mačkare in številni drugi.

DOGODKI IN PRIREDITVE

- **8. FEBRUAR:** državni kulturni praznik, vsa Slovenija
- **8. FEBRUAR:** Prešernov smenj, Kranj
- **7 TEDNOV PRED VELIKO NOČJO:** Kurentovanje in pustovanja po vsej Sloveniji
- **12. MAREC:** Gregorjevo, ko se ženijo ptički
- **MED 22. MARCEM IN 25. APRILOM:** Velika noč

KULINARIČNI DOGODKI IN POSEBNOSTI

- pustna peka krofov in drugih pustnih jedi, vsa Slovenija
- izdelovanje butar in velikonočno okraševanje pirhov, vsa Slovenija
- velikonočna peka potice, vsa Slovenija
- Festival čokolade, Radovljica

Gregorjevo

Slovenska različica praznika pomladi, ko naj bi se po tradiciji ženili ptički. Po starih običajih so se dekleta ozirala v nebo, saj je veljalo, da bo prva ptica, ki bo priletela mimo, naznanila, kakšen bo njen mož. V krajih z obrtniško tradicijo še verjamejo, da Gregorjevo »luč v vodo vrže«, saj se noč začne krajšati in se preneha delo pri umetni svetlobi. Tako na predvečer Gregorjevega marsikje spuščajo s svečami osvetljene barčice in splave s hišicami po rekah in potokih. Obiščite Tržič, Kropo, Kamno Gorico, kjer ohranjajo to staro obrtniško šego in prinašajo veselje z lučkami na vodi.

Kulturni praznik in Prešernov smenj

Doživite romantiko 19. st. v Kranju. Vsako leto 8. februarja, na dan državnega kulturnega praznika, ki ga Slovenci kot dela prost dan praznujemo edini v Evropi, celo mesto zaživi preoblečeno v čas Franceta Prešerna. Prešeren, avtor slovenske himne, ki mu je posvečen nacionalni kulturni praznik, je bil veliki pesnik obdobja romantike. V slovenščino je uvedel evropske pesniške oblike. Eden najbolj slavnostnih dogodkov poteka pred njegovo rojstno hišo v Vrbi pri Žirovnici, povsod po Sloveniji pa je na ta dan mogoč brezplačen vstop v izbrane kulturne institucije.

KULTURNA POTEPANJA

IZ PRESTOLNICE V PRAGOZD SLOVENIJE

1. DAN

IKONE KULTURNEGA TURIZMA

- Plečnikova Ljubljana: Plečnikova hiša in sprehod po Plečnikovi Ljubljani
- Ljubljanski grad z razstavami in doživetji
- Narodna galerija Slovenije, Narodni muzej Slovenije ali Slovenski etnografski muzej
- Večerni koncert ali predstava
- Kulinarično doživetje: Okusi Ljubljane

2. DAN

ALTERNATIVNA LJUBLJANA

- Moderna galerija ali Mednarodni grafični likovni center
- Staro mestno jedro z butiki sodobnih oblikovalcev
- Kulinarična tržnica Odprta kuhna
- Središče alternativne kulture Metelkova mesto
- Koncert v Kinu Šiška ali film v Kinodvoru

3. DAN

GRIČI DOLENJSKE IN KOČEVSKI PRAGOZD

- Dežela kozolcev v Šentrupertu
- Novo mesto z bogato halštatsko kulturo (Dolenjski muzej)
- Kočevsko z UNESCO dediščino skrivnostnih gozdov
- Kulinarično doživetje: štruklji z različnimi nadevi

4. DAN

MED PASTIRJE NA VELIKO PLANINO

- Velika planina s pastirsko kulturo
- Srednjeveški Kamnik z ulico Šutna in Plečnikov glavni trg
- Kulinarično doživetje: sir trnič in Okusi Kamnika

Ljubljanski grad in Nebotičnik

KULTURNA POTEPANJA

ŠARM MEDITERANA IN SKRIVNOSTI KRASA

1. DAN

IKONE KULTURNEGA TURIZMA

- Postojnska jama in največji jamski grad v Predjami
- Lipica, najstarejša kobilarna v Evropi
- Šarmantni Piran s starim jedrom in Tartinijevim trgom
- Kulinarično doživetje: ribe v šavorju in piranski brancin

2. DAN

ROMANTIKA PRIMORSKIH MEST IN VASIC

- Portorož in Sečoveljske soline s parkom in Muzejem solinarstva
- Ribiško mestece Izola in Koper, Evropska destinacija odličnosti 2017
- Vasice v zaledju Slovenske Istre
- Kulinarika: fuži s tartufi

3. DAN

PODZEMNE SKRIVNOSTI KRASA

- Škocjanske jame, biser Unescove dediščine
- Cerkniško jezero, eno največjih presihajočih jezer v Evropi
- Slikovita vasica Štanjel in kraška arhitektura M. Fabianija
- Kulinarično doživetje: kraški pršut in teran

4. DAN

VINSKE TRTE BRD IN VIPAVSKE DOLINE

- Brda, obzidana srednjeveška vasica Šmartno
- Obisk slovitih briških vinarjev
- Frančiškanski samostan Kostanjevica (Nova Gorica) z grobnico Burbonov
- Dvorec Zemono
- Degustacija vina v Vipavski dolini
- Kulinarično doživetje: polenta in toč, vipavska jota

Postojnska jama

KULTURNA POTEPANJA

MELODIJA ALPSKE NARAVE IN TRADICIJE

1. DAN

DRAMATIČNA NARAVA IN ZGODOVINA

- Dolina Soče: vodenje po Poti miru od Alp do Jadrana
- Javorca, spominska cerkev Svetega Duha
- Kobariški muzej 1. svetovne vojne
- Z muzejskim vlakom po Bohinjski progi
- Kulinarično doživetje: soška postrv in kobariški štruklji

2. DAN

IKONE KULTURNEGA TURIZMA

- Bled: otok in Blejski grad
- Posladek z blejsko kremno rezino
- Čebelarska tradicija v Radovljici in Žirovnici
- Avsenikova domačija
- Kulinarično doživetje: gobova juha in ajdovi žganci

3. DAN

PLANINSKE ZGODBE

- Planica z Nordijskim centrom
- Slovenski planinski muzej v Mojstrani in Kranjska Gora
- Pastirska tradicija v Triglavskem narodnem parku
- Kulinarično doživetje: ajdovi krapi z različnimi nadevi

4. DAN

TRADICIJA GORENJSKE

- Kropa s fužinarsko in kovaško tradicijo
- Kranj s skrivnostnimi podzemnimi rovi in Gorenjskim muzejem
- Škofja Loka z UNESCO dediščino Škofjeloškega pasijona
- Tržič s čevljarsko tradicijo
- Kulinarično doživetje: kranjska klobasa

5. DAN

UNESCO DEDIŠČINA IDRIJE

- Unescovo mesto Idrija in dediščina živega srebra
- Divje jezero in soteska reke Bele s klavžami
- Partizanska bolnica Franja z Znakom evropske dediščine
- Kulinarično doživetje: idrijski žlikrofi z bakalco

Bled z otokom sredi jezera

KULTURNA POTEPANJA

LEPOTA HRIBOV IN PANONSKIH RAVNIC

1. DAN

OD CELJSKIH GROFOV DO KNAPOV

- Celje in zgodba Celjskih grofov
- Velenje, socialistični čudež in Muzej premogovništva Slovenije
- Vitanje, Kulturno središče evropskih vesoljskih tehnologij
- Slovenj Gradec, Galerija likovnih umetnosti
- Kulinarično doživetje: koroška skuta s čebulo in bučnim oljem

2. DAN

STARA TRTA IN VINSKE ZGODBE

- Maribor, najstarejša trta na svetu
- Vinska cesta v obliki srca na Špičniku
- Ptuj in Ptujski grad
- Vinski griči Jeruzalema, magnet od časov Križarjev
- Kulinarično doživetje: prleška gibanica

3. DAN

TOK IN TRADICIJA REKE MURE

- Grad Murska Sobota z muzejsko zbirko o Prekmurju
- Lončarska vas Filovci
- Otok ljubezni Ižakovci, mlin na Muri
- Vinarium Lendava, razgledni stolp
- Kulinarično doživetje: prekmurski bograč in prekmurska gibanica

4. DAN

REKE IN GRADOVI POSAVJA

- Grad Podsreda, spominska soba grofice Eme Krške, zbirka stekla
- Grad Sevnica, degustacija v vinoteki
- Grad Rajhenburg, kulinarična dediščina trapistov (sir in čokolada)
- Grad Brežice, baročno poslikana Viteška dvorana
- Grad Mokrice, zgodba o ljubezni grofice Barbare

5. DAN

GRIČI DOLENJSKE

- Kostanjevica na Krki in Galerija Božidarja Jakca
- Z vodo obdan grad Otočec
- Metlika z mestnim jedrom in Slovenskim gasilskim muzejem
- Žužemberk, slikovito naselje nad reko Krko
- Kulinarično doživetje: štruklji in matevž

Špičnik z vinsko cesto v obliki srca in klopotcem

KULTURNA POTEPANJA

IKONE SLOVENSKEGA TURIZMA

1. DAN

ČAS ZA LJUBLJANO

- Ljubljanski grad z razstavami in doživetji
- Narodna galerija Slovenije ali Narodni muzej Slovenije
- Kulinarični ogled Okusi Ljubljane
- Večerni koncert ali predstava v Cankarjevem domu, SNG Operi in baletu ali na enem od festivalov

2. DAN

IZ TEME NA SONCE

- Postojnska jama in Predjamski grad kot največji jamski grad
- Lipica, najstarejša kobilarna v Evropi
- Večerni sprehod po srednjeveškem Piranu

3. DAN

OD MEDITERANA DO ALP

- Unescovo mesto Idrija in dediščina živega srebra
- Partizanska bolnica Franja z Znakom evropske dediščine
- Sprehod po Škofji Loki in Kranju

4. DAN

PRAVLJIČNE ALPE

- Radovljica z Muzejem čebelarstva
- Delavnica izdelovanja lectovih src
- Bled: s tradicionalno pletno na otok, Potičnica in Blejski grad

5. DAN

SREDNJI VEK IN SAMOSTANI

- Celje in zgodba Celjskih grofov
- Nekdanji samostan Žička kartuzija
- Minoritski samostan Olimje z zeliščno lekarno

6. DAN

STARA TRTA IN VINSKE ZGODBE

- Maribor in najstarejša trta na svetu
- Ptuj in najstarejša vinska klet v Sloveniji
- Vinarium Lendava, razgledni stolp sredi vinskih gričev

Tartinijev trg v Piranu

I FEEL
SLOVENIA
European Commission
KOPER
Obiščite evropsko destinacijo odličnosti 2017.
Odkrijte mesto sonca, kulture in zelenega podeželja.
www.koper.si
www.slovenia.info

SLOVENIA CULTURE

STO SLOVENSKA TURISTIČNA ORGANIZACIJA | I FEEL SLOVENIA

SLOVENSKA TURISTIČNA ORGANIZACIJA
Dimičeva ulica 13, SI-1000 Ljubljana
t +386 (0)1 589 85 50
f +386 (0)1 589 85 60
e info@slovenia.info
www.slovenia.info

Sledite nam na družabnih omrežjih:

Feel Slovenia | ***www.slovenia.info/facebook***
FeelSlovenia | ***www.slovenia.info/instagram***
SloveniaInfo | ***www.slovenia.info/twitter***
Slovenia | ***www.slovenia.info/youtube***
FeelSlovenia | ***www.slovenia.info/pinterest***
Slovenia | ***www.slovenia.info/tripadvisor***
Feel Slovenia | ***www.slovenia.info/googleplus***
Slovenian Tourist Board | ***www.slovenia.info/linkedin***

Izdajatelj: Slovenska turistična organizacija · **Urednik:** Miha Renko · **Oblikovanje in prelom:** Nea Culpa d. o. o. · **Besedilo:** Nea Culpa d. o. o. · **Jezikovni pregled:** Barbara Jeran · **Naslovna fotografija:** Ptujski kurent, Shutterstock · **Fotografije:** Arhiv Slovenske turistične organizacije: Mankica Kranjec, Jošt Gantar, Nea Culpa d. o. o., Miha Krivic, Jure Nastran, Iztok Medja, Jure Kravanja, Tomo Jeseničnik, Ana Pogačar, Postojnska jama d.d. Postojna, Jacob Riglin – Beautiful Destinations, Andrej Tarfila; Arhiv Zavod za turizem Maribor – Pohorje: Rok Breznik, Klara Kukovec; Narodni muzej Slovenije: Tomaž Lauko; Ljubljansko barje – Mestni muzej Ljubljana: Matevž Paternoster; Ljubljana Jazz festival – Cankarjev dom: Nada Žgank; Arhiv Postojnska jama d.d. Postojna; Arhiv Zavod za turizem Ptuj: Marko Pigac; SNG Opera in balet Ljubljana: Aljoša Rebolj; Arhiv Zavod Kočevsko: Marjan Artnak; Shutterstock · **Tisk:** Gorenjski tisk storitve d. o. o. · **Naklada:** 500, oktober 2017

Ta katalog je izdelan iz do okolja prijaznega papirja, narejenega v Sloveniji.
Prispevajte k varovanju okolja – ne zavrzite ga, dajte ga prijatelju!